

Příloha č. 1: Interview guide

A) Sociální sítě

- Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?
- Čerpáš z nějakých médií informace o aktuálním dění?
- Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?
- Jak to bylo během různých vln pandemie? Odkud pro tebe bylo nejlepší čerpat informace?
- Bylo pro tebe důležité mít nové informace rychle? Jakou roli hrála ověřitelnost?
- Pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu přichází z tradičních médií nebo sociálních sítí?

B) Influenceri, ověřitelnost a relevantnost zdroje

- Kdo je podle tebe influencer? Jak bys ho definoval/a?

Odborná literatura definuje influencery jako uživatele sociálních sítí, kteří si během svého působení vytvořili širokou komunitu lidí sdílející společné hodnoty, nemusí se jednat přímo o celebrity, ale i o běžné uživatele, kteří si vysoký počet sledujících zasloužili svou tvorbou (Losekoot a Vyhnálková, 2019).

- Pokud se budeme bavit o veřejně známých osobnostech a influencerech na sociálních sítích, sleduješ/znáš někoho, kdo se zabýval tématem covidu?

Pokud ano:

- Mohl/a bys popsat aktivitu influencera X na téma covid? Do jaké míry ses cítil/a být tímto tématem obklopen/a?
- Jak jsi se cítil/a ohledně postavení influencera X do role informátora? Přísluší mu to,

či naopak?

- Šířil relevantní a ověřené informace? Zapadalo to do konceptu jeho tvorby?
- Působilo to na tebe věrohodně, nebo ne? V případě, že ne, co by měl udělat jinak?

Obecně:

- Jaký máš názor na to, když se influencer staví do role informátora? Přísluší mu to, či naopak?
- Řekl/a bys, že ulehčují, nebo naopak komplikují cestu k informacím?
- Rozlišuješ informace, které předsílí influencer, oproti informacím z tradičních zdrojů? Změnilo se na tom něco s příchodem covidu?
- V případě, že influencer šíří informace na sociálních sítích – připadá ti, že se jedná o ověřené a relevantní informace (hlavně v kontextu covidu)?
- Koho/co na sociálních sítích považuješ za relevantní zdroj?
- Jaký profil by měl influencer mít, aby byl podle tebe považován za relevantní zdroj?
- Od koho preferuješ informace (převážně v dobách krize) – řekl/a bys, že od influencerů, nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Příloha č. 2: Informovaný souhlas se zpracováním osobních údajů a záznamů osoby

Informovaný souhlas se zpracováním osobních údajů a záznamů osoby

Bakalářská práce s názvem *Vliv influencerů na informovanosti generace Z na sociálních sítích (na příkladu Covid-19)* má za cíl zjistit jak členové generace Z vnímají vliv influencerů na svou informovanost o aktuálním dění a covid-19. Dále si klade za cíl zkoumat postoj k influencerům šířícím informace na sociálních sítích, relevantnost a ověřitelnost těchto informací. Výzkumné šetření bude prováděno pomocí polostrukturovaných hloubkových rozhovorů, které budou následně analyzovány na základě zakotvené teorie.

Vaše osobní údaje a záznamy budou zpracovány pouze pro potřeby této bakalářské práce a budou vždy anonymizovány.

Tímto potvrzuji, že jsem byl/a seznámen/a s cílem a průběhem výzkumného šetření k bakalářské práci a souhlasím se zapojením do výzkumu a se zpracováním osobních dat v tomto rozsahu:

audio záznam z osobního setkání

ano / ne

Datum a místo:

Jméno, příjmení a podpis:

Příloha č. 3: Přepis rozhovorů

Participantka A (22 let)

Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?

Každý den je to trochu jinak. Ráno to většinou moc nestíhám, nebo ráno když si čistím zuby, pustím si aplikaci Radiožurnál. Poslouchám například zprávy v celou a v půl. Jinak během dne sleduji Minutu po minutě, což je od Deník N, nebo taky používám aplikace jako BBC, brouzdám Twitterem, ale to už je zase něco jiného. Většinou odpoledne nebo večer si čtu nějaké delší články na právě Denníku N nebo na Seznamu. Opravdu záleží, každý den je to jinak, ale řekla bych, že minimálně jeden článek si přečtu každý den. Poté si občas koupím Respekt a poslouchám zpravodajské podcasty.

A jaké média k tomu nejčastěji využíváš?

Telefon, určitě. Počítač je lepší na ty další články, ale ne vždycky ho má člověk po ruce. Televizi bohužel nemám, takže i rozhlas používám poslouchám přes telefon a hlavně já se tím snažím vyplnit takové ty chvíle jako například, že jedeš MHD.

Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

Instagram, Facebook, Twitter a Bereal.

Když se zamyslíš zpětně – jak to bylo během různých vln pandemie covid-19? Odkud pro tebe bylo nejlepší čerpat informace?

Já myslím, že během pandemie neskutečně posílil vliv televize a ČT24, protože najednou všichni seděli před ČT24 a poslouchali každou tiskovou konferenci. Tak to si myslím, že bylo hodně vlivné. Jinak jsem to hodně sledovala první měsíce, ale potom jsem z toho trochu vypadla. Byly doby, kdy jsem skoro vůbec nesledovala média, protože tam opravdu nebylo nic jiného a mě už to hrozně tísnilo. A to si myslím, že jsem v tomhle normálně docela odolná, ale v tomhle mi to nic nepřinášelo. Takže jsem zkontrolovala to hlavní a to bylo tak všechno.

A kde jsi to nejvíce kontrolovala?

Denník N a ČT24.

A twitter jsi k tomu nepoužívala?

Já jsem Twitter dříve moc nepoužívala. Ten jsem začala používat až teď.

A pro co ho používáš?

Pro hádky a pro diskuze o politice. Já tam sleduju lidi, kteří mě zajímají a kteří mají názor na problematiku, která mě zajímá. Takže hodně novináře, média, ale i třeba politiky, nějaké organizace a takhle. Tam se člověk nenásilně dozví i takové ty jako komentáře na věci, co se právě dějí.

Bylo pro tebe důležité mít během pandemie covid-19 nové informace rychle?

Asi určitě. Hlavně na začátku jsme všichni hltali ta čísla ohledně toho kolik je nakažených, kolik lidí zemřelo a tak. Ale že bych nutně potřebovala, aby mi hlásili každého mrtvého, tak to ne.

Jak jsi to měla s ověřitelností zpráv?

Já si myslím, že sleduji zprávy nebo média, která jsou věrohodná. Samozřejmě to má vždy nějaký černý puntík nebo nějaké ale. Také jich sleduj víc a myslím si, že to jsou věrohodná média.

Sleduješ i nějaké média, které jsi zmínila dříve na sociálních sítích?

Ano, přesně tak. Například ČT24 má fajn Instagram, když člověk se necítí na čtení něčeho delšího. Ale když se nad tím teď zamyslím, tak sleduji spíš ty konkrétní novináře z těch médií právě na Twitteru.

Pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu přichází z tradičních médií nebo sociálních sítí?

Je pravda, že na sociálních sítích jsou zprávy zkratkovitější, že k tomu třeba často nemáš kontext a vidíš jenom žlutým nápisem napsaných prvních deset příkladů. To může vést k nějaké mentální zkratce. To asi určitě. Ale u těch sociálních sítí, já jsem vždycky na pozoru. Jasně, že když je to zpravodajský web a jejich oficiální Instagram, tak to asi bude v pohodě a ověřené, ale opravdu se hodně snažím rozlišovat mezi názory a zpravodajstvím.

Kdo je podle tebe influencer? Jak bys ho definoval/a?

Mně se asi upřímně hned vybaví slečny na Instagramu, které propagují kosmetiku a módu. Ale influencer je prostě pro mě člověk, kterého sleduje spousta lidí a kterým záleží na tom, co ten člověk říká, co propaguje a co ukazuje. A i když má základnu fanoušků, má často i základnu lidí, kteří ho nemají rádi, ale stejně ho dále sledují a sledují jejich názory. Je to prostě někdo, kdo nějakým způsobem ovlivňuje veřejné mínění.

Odborná literatura definuje influencery jako uživatele sociálních sítí, kteří si během svého působení vytvořili širokou komunitu lidí sdílející společné hodnoty. Nemusí se jednat přímo o celebrity, ale i o běžné uživatele, kteří si vysoký počet sledující zasloužili svou tvorbou.

Pokud se budeme bavit o veřejně známých osobnostech a influencerech na sociálních sítích, sleduješ nebo znáš někoho, kdo se zabýval tématem covidu?

Dominik Feri (smích). Já třeba mám ráda Koubského, což je vědecký novinář. Vědecký redaktor Denníku N, ale nevím, jestli mluvíme úplně o tomto typu influencerů. On to vždy dával do nějakých souvislostí, které mi dávaly smysl a které člověka neděsí. Ale jinak mě už nikdo moc nenapadá.

Slyšela jsi např. o kampani Petra Ludwiga, Kovy, Anna Šulc, Kamu...?

Petra Ludwiga jsem taky sledovala, vlastně i Kovyho. Petr Ludwig mně upřímně zas až tolik nevadí, ale je pravda, že lidé, kteří jsou citlivější, tak mohl vystresovat jeho rétorikou. Spousta

z mých kamarádů ho potom nemělo rádo. Ne opravdu byl hodně nepopulární, protože měl svoje matematické modely a prognózy a pak hodně strašil veřejnost. Ale nemyslím, si že by to myslel špatně. Ale pak tam byla ta kauza, že on nějak odjel na dovolenou, nebo najednou se ozval, že někde v Dubaji a přitom říkal ať jsou všichni doma. Tím úplně nepřidal na věrohodnosti. Co se týče Kovyho, tak ten má takové ty delší informační videa, které si myslím jsou určeny hlavně mladší generaci, ještě jako mladší než jsme my. To může být určitě prospěšné, ale nijak jsem to nesledovala.

Jaký máš názor na lidi, kteří šíří informace o aktuálním dění a obecně i o covidu?

Já si myslím, že je hrozně důležité to brát s rezervou, protože to je jeden člověk, který ne vždy má všechny informace ověřené. Jasně, že se snaží. Já nevím...tak třeba Dominik Feri, já ho fakt nechci nějakým způsobem vyzdvihovat. To ne. Ale tak přece jenom to byl poslanec a Kovy... jsou to inteligentní lidi, kteří třeba často mají veřejně informace. Na druhou stranu jsou to stále sociální sítě a jejich vlastní názory. Tím pádem se to musí brát s rezervou. Jo já si myslím, že je to super pro teenagery a lidi, kteří si nejsou schopni zjišťovat informace sami a hledat v těch důvěryhodných zdrojích. Takže jim to může pomoci a informovat je.

A ty k těmto lidem přistupuješ jakým způsobem?

Právě s rezervou. Pro mě to není primární zdroj informací. Ale lhala kdybych neřekla, že mám či nemám dny, kdy absolutně nesleduju média a jenom se podívám na Instagram a Twitter, co se řeší.

Jaký máš názor na to, když se influencer staví do role informátora? Přísluší mu to, či naopak?

Mě to nijak neuráží. Myslím si, že hrozně záleží na tom, co je to za typ člověka a jaká je jeho oblast. Třeba u toho Kovyho, který vždy nějakým způsobem informoval o okolním dění, tak mi to nepřijde jako něco mimo, ale potom když to jsou právě beauty blogerky, které najednou informují o covidu. Já si myslím, že to může inspirovat a oni jsou prostě opinion lídři pro jejich fanoušky a sledující. Ale neměli by se prezentovat jako ti lidé, kteří dávají pravdivé informace. Vždycky je to jenom nějaké jako šíření toho, co řekl někdo jiný.

Takže bys řekla, že na tebe působí víc věrohodně lidé, kteří se tím zabývají jako například, jak jsi již zmínila Koubského?

Ano, třeba ten, ale na druhou stranu potom lidé jako Prymula, kteří na mě nějakým věrohodným způsobem nepůsobí. Mně vadí lidé, kteří se pasují do rolí doktorů a právníků a dělají, že rozumí všemu nejlíp.

Koho nebo co na sociálních sítích považuješ za relevantní zdroj?

Já měla vždycky ráda Guardian a BBC, ale BBC má poslední dobou takové hluboké lidské příběhy a pomalu sdílí věci typu jaké šaty si vzala Megan na sebe, což mi nepřijde jako kvalitní broadcasting. Potom Denník N, ČT24, iRozhlas a třeba Filip Titlbach nebo toho Koubského. Dál Danu Drábovou ohledně energetických a jaderných záležitostech.

Jaký profil by měl influencer mít, aby byl podle tebe považován za relevantní zdroj?

S věkem by to asi nesouviselo, ale je pravda, že když má člověk dlouholetou praxi v nějakém oboru, tak to dodává na důvěryhodnosti. Asi by to měl být člověk, který se tím tématem dlouhodobě zabývá, který je jako nějakým způsobem altruista nebo, že v něm cítíš, že má rád svět. To je pro mě hrozně důležité i jako u doktorů a takhle, že je to člověk, který má rád lidi a který chce reálně pomoci. A že to není jenom nějaká tvář a nějaká strohá informace. Někdo, kdo se tím dlouho zabývá a kdo chce tu společnost informovat, aby jí pomohl.

Co na tebe působí věrohodně a co naopak ne?

Tak přesně to, co jsem říkala. Když je to někdo, kdo nemá absolutně žádnou základnu, ani znalosti v oboru a pasuje se právě do role vševědoucího. Já nevím... podle mě těmto lidem přísluší to, že mohou sdílet nějaké sbírky, mohou nasměrovat na někoho věrohodného. Paradoxně ale mohou i té věci uškodit. Kdyby mi tady Shopaholic Nicol začala vyprávět o situaci na Ukrajině, tak si řeknu okay, jasně, ale nevíš o tom víc než já a asi bych to nebrala jako nějak vážně.

Myslíš si, že by influenceri měli využívat svého vlivu, který na sociálních sítích mají právě k informování o těchto krizových situacích?

Já si myslím, že jo ale do určité míry, protože mně vůbec nevadí když někdo... Nechci dělat z fashion a beauty blogerek nějaké horší lidi nebo lidi, kteří nejsou inteligentní, protože tak vůbec není a často mohou právě naopak mít neskutečný přehled, ale jo já si myslím, že by měli využívat svojí platformu pro to, aby to nějakým způsobem něco šířili, ale neměli by do toho dávat své názory.

Hrálo v tvoji informovanosti i roli to když například tvoji kamarádi sdílevali informace na sociálních sítích?

Ano, určitě. Například co se řešilo ve skupinových chatech, tak mě ovlivňuje. Já musím říct, že když mám pocit, že mám vlastní názory, tak mě často ovlivní třeba to, co mi řekne táta nebo právě ti lidi, kteří jsou pro mě nějaká autorita. Nemusíte být vůbec jako autorita autorita, může to být třeba i moji kamarádi z gymplu, kteří vím, že tomu rozumí a mě to jako celkem dost dokáže ovlivnit. Ne v tom smyslu, že bych je nutně musela přebírat, ale že se nad tím mnohem víc zamyslím, když mi někdo řekne jiný názor než je ten můj.

Rozlišuješ informace, které předsílí influencer, oproti informacím z tradičních zdrojů? Změnilo se na tom něco s příchodem covidu?

Mě přijde, že covid byl neskutečné semeniště pro dezinformační weby a hoaxy. Já si myslím, že se tomu dokážu docela vyhnout, ale je mi jasné, že třeba moje babička už tolik ne a že vždycky když se děje něco, co hýbe společností, tak to právě zvýší aktivitu dezinformační, stejně jako teď s válkou. Tak to si myslím, že se docela hodně změnilo. Na druhou stranu jak se tyto weby dostali do centra dění a pozornosti, tak se s tím rozhodla vláda nějakým způsobem bojovat a zakazovat je, což se dříve tolik nedělo.

A pozorovalas hodně odlišných názorů kolem tebe? Byly lidé kolem tebe ovlivnění těmito weby?

Určitě, někomu viditelně šiblo. Teď si myslím, že u toho covidu šlo hodně o tu osobní bezpečnost a o to jestli to člověk vnímá jako „Hele pojd'me se teďka semknout a bud'me rozumný, abychom se do toho jako společnost dostali.“, ale pak bylo spoustu lidí, ve kterých se vyloženě projektoval vlastní strach. Do toho třeba informování a to mi přišlo jako největší rozdíl. A potom samozřejmě ti lidé, kteří byli úplně proti a ta společnost se nějakým způsobem rozštěpila. Je to strašně citlivý téma pro lidi, kteří jsou jako právě proti vakcinaci. Ta rozdělila lidi asi nejvíce. Je to jedno z témat, o kterém se lidé asi nejvíc hádají.

Kdyby sis mohla vybrat jednoho influencera, který podle tebe dobře informoval o covidu, tak bys vybrala...?

Asi toho Koubského, nebo i Stach. Toho jsem ale moc nesledovala, jen ty jeho reportáže a vstupy na ČT24.

A sledovala jsi Koubského už před covidem?

To asi ne. Myslím, že jsem ho začala sledovat právě během covidu. Koubský je ale super. Doporučuji každý podcast s ním ve Studiu N. On třeba teď sepsal dějiny Ukrajiny. On dobře mluvil i o té ruské vakcíně a to mě asi hodně ovlivnilo.

Do jaké míry ses cítila být tímto tématem obklopená z jeho strany?

Já bych nerada nějak mystifikovala, protože si nejsem jistá... nebo já jsem hodně sledovala jeho podcasty a články, ale na sociálních sítích trochu, ale ne tolik. Takže bych nerada mluvila nesmysly. Nemyslím si, že zrovna ohledně covidu jsem si vybírala konkrétního člověka.

Působila jeho tvorba na tebe věrohodně?

Jo asi jo, ale samozřejmě toho bylo hodně.

Kdybychom to měli nějak shrnout – od koho preferuje informace převážně v dobách krize? Řekla bys, že spíš od influencerů, nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Tak určitě z těch mediálních zdrojů. Ale já vím, že člověk by měl vždy sledovat více než jeden zdroj. Snažím se o to, ale občas na to člověk nemá čas. Určitě bych řekla, že můj hlavní informační zdroj jsou tradiční média. Jestli se třeba Denníku N říká tradiční nevím, ale jsou tu pořád média, která prostě nesleduji, i když si myslím, že mají fajn tvorbu, ale já jsem nějakým způsobem ovlivněna tím, kdo je třeba vlastní nebo jejich smýšlením.

Napadá tě ještě něco, co bys mi chtěla říct k tomuto tématu?

Covid nás naučil to, že média mají neskutečnou moc na utváření názorů společnosti, což jsme asi vždy věděli, ale tím se nám to nějak připomnělo. Také nám to ale ukázalo to, jak je to křehký a jak lehce se člověk může zavalit neskutečným množstvím informací. Je hrozně potřeba si udělat určitou duševní hygienu a například si říct, že teď dva dny nebudeš sledovat zprávy a potom je začít sledovat, nebo pokud ti to nedělá problém, tak je sleduj pět minut nebo deset minut jenom večer a to je všechno. Dát si zase nějakou hranici. Stejně tak je to s Ukrajinou, která spoustu lidí úplně paralyzovala. Například moji maminku, že ona tím byla obklopena, bylo ji z toho smutno a tak... a myslím si, že pokud tyto informace na vás mají takovýto vliv, tak si musíte trochu odbírat média a nebo zvolit terapii.

Participantka B (20 let)

Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?

Já jsem spíš netechnický člověk, takže bych byla nejraději, kdyby technologie vůbec neexistovala. Já bych byla nejraději bez telefonu, jenže to bohužel nejde. Nicméně nepatřím mezi ty lidi, kteří by ráno vstali a hnedka museli být na telefonu a tak. I když to teda občas dělám (smích). Ale když to nemám nebo mám vybitý telefon nebo jsem někde, kde se dobře bavím, tak je mi úplně jedno že celý jeden nevidím telefon. To samé s počítačem. Já teda teď vlastně počítač ani nemám (smích). Já jsem ho třikrát reklamovala a pak už mě tak naštváli, že jsem jim řekla, ať mi vrátí peníze. Teď jsem bez vlastního počítače. Mám teda počítač z práce,

ale tím, že to je pracovní počítač, tak na něm nedělám osobní věci. To znamená, že na počítači teď netrávím čas vůbec. Na televizi se taky nedívám vůbec, tu ani nemám. A když jsem jí doma měla, tak tam stejně nic nedávají. Občas koukám na Netflix, ale nejvíc jsem na telefonu. Tam bych řekla, že jsem nejvíc. Píšu si tam s lidmi, nebo jsem na Instagramu. Určitě mě to nějakým způsobem ovlivňuje, ale spíš bych řekla, že jsem tak v tom středu. Nejsem ani takový ten šílenec, ale ani někdo, kdo by se na telefon nepodíval vůbec a neměl sociální síť.

Čerpáš z nějakých médií informace o aktuálním dění?

Dost často čtu Novinky a Seznam. Většinou se tam dostanu přes Seznam. To jsem zapoměla zmínit. První věc, co ráno dělám je, že koukám na Seznam. Zaprvé, kdo má svátek a potom jsou pod tím takové ty čerstvé podčlánky s hlavními pěti nebo deseti informacemi, co se stalo. Přes to se poté většinou někde prokliknu.

Jaké sociální síť používáš nejčastěji?

Instagram a Messenger. Mám ještě Facebook, ale tam to jen většinou zběžně zkontroluju. Kolem mě pomalu všichni přešli z Facebooku na Instagram. Plus ještě Whatsapp.

Jak to bylo během různých pandemií? Odkud byl pro tebe nejlepší čerpat informace?

Tak abych to uvedla, moje starší sestra byla trošku maniac ohledně covidu. Úplně se zbláznila a odvezla mě z Anděla k sobě domů do Řevnic, což pro mě bylo ze začátku fajn, oni mají zahradu a já měla před maturitou, takže jsem nemusela být zavřená v centru. Nejčastěji jsme měli puštěnou televizi, většinou nějaký kanál ČT. Tam byly pořád různé tiskové konference a tak. Já jsem teda popravdě v tu dobu moc nezjišťovala ani informace přímo o covidu, protože tím, že ona a její přítel byli do toho úplně šílenci, tak já jsem to pak ani slyšet nechtěla. Pro mě největší roli hrálo to, že jsem za dva měsíce maturovala a nejdůležitější pro mě byly informace od ministra školství. Bude maturita, nebude maturita, jaké bude maturita a tento typ informací. Ty ostatní informace jsem taky relativně sledovala, ale tím, že sestra byla opravdu šílená a děsila mě s tím, co, kde a jak bude nebo nebude, tak to bylo časem neudržitelné. Každopádně tam byla televize nonstop. A tím, že jsem se ráno probudila a oni hned od rána seděli na telefonech a říkali mi, co se stalo a nestalo, tak mi v podstatě stačilo to slyšet od nich. Primárně

jsem to ani sama nehledala. Už jsem většinu času seděla a učila se na maturitu. Plus vedle mě běžela nonstop ta televize s konferencemi a brífinky.

Ty jsi maturovala 2020, což byl úplný začátek. Přistupovala jsi k informacím o covidu-19 v dalších vlnách jinak?

Jo asi jo. Covid mě dost ovlivnil. To byl první rok, co jsem nastoupila na vysokou školu a celý první rok jsem v té škole nebyla ani jednou. To znamená, že jsem neznala jediného spolužáka. To mě tedy ovlivnilo hodně, protože se nevidáš ani s těma lidma z gymplu. A teď jsem neměla vlastně nikoho. Ani na té vysoké škole se mnou nikdo nebyl z gymplu nebo tak. To bylo hodně těžký a to jsem teda už sama hledala informace. Většinou o tom, co se smí a co ne. Byly zrovna nějaké omezení, že nemůžeš v deset večer ven nebo překračovat okresy. Nebylo to tak, že bych to nějak cíleně přímo sledovala, protože ono to na mě všude vyskakovalo, aniž by to člověk chtěl sledovat. Vidiš, to jsem zapomněla zmínit. Ještě než se stala celá ta kauza s Ferim, tak jsem sledovala jeho a ty žlutý vykřičníky.

Bylo pro tebe důležité mít nové informace rychle? Jakou roli hrála ověřitelnost?

Rychle určitě! A co se týče ověřitelnosti, tak také docela dost, protože pak už byly ty informace všude a teď každá trochu jinak. A musím říct, že jsem si to vyhledávala většinou opravdu dlouho, abych se zorientovala v tom, co je dobré. Většinou jsem tu ověřitelnost ověřila podle toho, jaké ty informace se objevovaly nejčastěji. Takže tak jsem to brala, že to asi je. Potom i tím, že jsem hodně i komunikovala s kamarádkami, tak jsme to spolu hodně řešily a debatovaly o tom. Potom jsem taky hodně chodila na stránky ministerstva zdravotnictví, to na mě působilo jako informace z první ruky.

A čerpala jsi nějaké informace ze sociálních sítí o covidu?

To byl primárně Feri. Teda ale jak na mě informace skákali ze všech stran, tak se mi na Instagramu objevovaly i příspěvky od jiných influencerů. Z těch influencerů asi Kovy. Ten mi přijde doteď fajn na témata jako politika, válka a další.

Mohla bys popsat aktivitu Feriho a Kovyho na téma covid?

Feri primárně podával, to co se zrovna dělo. Na Instagram dával příspěvky s vykřičníky s informací, co se zrovna stalo, aktuální dění a to bylo fajn, protože to tam dával s žádnou dlouhou časovou prodlevou. Bylo to opravdu hned potom, co se něco stalo a bylo to dobře vidět. Člověk zapnul Instagram a první co, tak svítící žlutý vykřičník. Hned jsem si řekla, co se zase stalo a vždy mě naštvalo, když tam byla jiná informace než o covidu. Většinou to bylo něco, co absolutně nesleduju, nějaká politická věc.

Co se týče Kovyho, to si upřímně úplně nevybavuji. Také podával informace a dával hodně hodně odkazů i na různé články, kde ty informace získávat.

A sleduješ ještě nějakého influencera, který informoval o covidu?

Ono o tom mluvilo spousta lidí. Teď si ještě vybavuji Aničku Šulcovou, která se k tomu také velmi vyjadřovala. To je docela vtipná historka, protože já jsem s ní chodila do ZUŠ a teď je to úplně jiný člověk. To byla ale ta její kauza v nějaké z těch dalších vln. Už ani nevím. Já ji jako moc nesleduju popravdě, ale tu kauzu jsem zaregistrovala. Přiznám se, že jsem ani nepochopila, co se vlastně dělo, proč to všichni kritizují. Myslím, že ona měla i ty krátký spoty na TikToku nebo co to je. Já to v životě neměla stažený, takže ze začátku to šlo mimo mě a až pak, když se to rozšířilo a všichni kolem o tom mluvili že jo. Na druhou stranu, jak říkám jsem o tom moc jako nevěděla. Byla jsem taková neutrální.

Jaký máš názor na influencery, které šíří informace o aktuálním dění?

Myslím si, že je správný to, co třeba dělal Kovy. On přímo neříkal jako dělejte tohle, dělejte tamto. Opravdu dával odkazy na to, aby ty sis to tam mohl sám přečíst a udělat si na to vlastní obrázek. Ne jako Anička Šulcová, která dělala nějaké video spoty a říkala tam ty informace. Je hezké, že to třeba měla nějakým způsobem podložené zdravotníkem nebo výzkumníkem. Ale vlastně to říkala. Přijde mi lepší ta varianta, že tam dáš přímo odkaz a uděláš si na to vlastní názor než aby ti říkali, co si myslet. Každý na to má jiný názor. Já to sama viděla oproti sestře, jako jaký ona na to má názor a jaký na to mám názor já. Já nebyla dva měsíce nikde, já nesměla ani do lesa, ani do obchodu, takže to bylo náročný.

Kdo je podle tebe influencer? Jak bys ho definovala?

Kdybych to měla vzít na těch lidech, které jsem tady již zmiňovala. Tak Annu Šulc bych tam určitě zahrнула. Vlastně nevím, jestli to slovo influencer na mě působí negativně nebo pozitivním slova smyslu, asi spíš v tom negativním. Myslím si, že je to jenom z toho důvodu, že se o tom tak mluví. Je to zarytý v myslích lidí, že to je negativní i když to tak vůbec být nemusí. Když se na to tak podívám, tak třeba Kovyho bych tak nenazvala i když také byl youtuber.

Co tedy influencer podle tebe dělá?

Má spoustu spoluprací s různými firmami a propaguje různé věci. To primární, co mě napadá. Spousta reklam a spolupráce s firmami.

Odborná literatura definuje influencery jako uživatele sociálních sítí, kteří si během svého působení vytvořili širokou komunitu lidí sdílející společné hodnoty, nemusí se jednat přímo o celebrity, ale i o běžné uživatele, kteří si vysoký počet sledující zasloužili svou tvorbou.

Jaký máš názor na to když se influencer staví do role informátora? Přísluší mu to či naopak?

Záleží na tom způsobu, jakým informace podává. Asi bych nepoužívala slovo, jestli jim to přísluší nebo nepřísluší, jestli můžou nebo nemůžou. Každý si v uvozovkách může na sociálních sítích dělat co chce. Ale měli by si uvědomovat jaký tím mají dosah, kolik lidí je sleduje, jakým stylem podávají informace a jak tím mohou ostatní ovlivnit. Především hlavně mladé lidi a děti. A to si právě myslím, že například Annu Šulc sledují převážně mladší. Takže nerozlišovala bych to jako jestli můžou nebo nemůžou, jestli jim to přísluší nebo nepřísluší, ale důležitý je to uvědomění si toho dopadu právě na jejich sledující.

Připadalo ti, že influenceři o covidu šířili relevantní a ověřené informace? Zapadalo to podle tebe do konceptu jejich tvorby?

Nemyslím si, že by to úplně zapadalo do jejich tvorby, ale třeba Kovy šíří různé informace o politice, volbách a tak. Takže zrovna u něj mi přijde, že ano. U něj si myslím, že to bere jako takové svoje poselství vůči mladým lidem. Podat informace v uvozovkách lidským způsobem, aby pochopili jako o co se jedná. Nicméně si myslím, že třeba do tvorby Aničky to rozhodně nezapadá. Co si tak vybavuju, tak ona dělá make up, hauly s oblečením a jezdí na výlety nebo co to tam dává. Na druhou stranu je fajn, že se zamyslela, že může mladým lidem zprostředkovat informace. Pak ale je důležité jakým způsobem.

Působilo na tebe informace věrohodně? Co by popřípadě měli influenceři udělat jinak?

Tak třeba Feri na mě působil věrohodně tím, že je to politik. Tím, že se pohyboval v úzkém kruhu, kde se to řešilo, tak to u mě hrálo roli. Řešili to ve sněmovně a tak dále a tak dále. Co se jako bude dít a nebude. Od Kovyho taky, ale tam si myslím, že je velmi podstatná jeho minulost. On vystupoval XY let předtím a podával informace. Podle mě tak nebylo důležité jen způsob jakým informace podávají, ale hrála roli i jejich minulost jich jako influencerů. Jaký si na ně člověk dělal obrázek v průběhu let. Anna Šulc se v životě takovým věcem nevěnovala. Neříkám, že tomu nemůže rozumět a podávat informace, ale přece jenom Kovy byl pro mě věrohodnější už z toho důvodu, že vím, že se tomu věnuje, zabývá se tím a jeho příspěvky působí už delší řadu let. Zatímco u ní si do teď nejsem jistá, když tam postne nějakou reklamu na lak na nehty, jestli to opravdu funguje a nebo jestli dělá jenom pro peníze.

Řekla bys, že influenceři ulehčují nebo naopak komplikují cestu k informacím?

To je docela složitá otázka. Myslím si, že můžou, ale obávám se, že v dnešní době spíš motají hlavy, tím jak je jich hodně. Každý zprostředkovává informace jiným způsobem, tak si myslím, že to může spíš lidem zamotat hlavy a ještě více je zmást než než kdyby jeden relevantní zdroj podával informace a lidi podle něho mohli řídit. Spíš to může lidem způsobit zmatek v hlavě a spousta lidí si prostě nemůže být jistá, jestli má věřit nebo tomu. A celkově nevědět, co si o tom vlastně myslet.

**Rozlišuješ informace, které předsdílí influencer, oproti informacím z tradičních zdrojů?
Změnilo se na tom něco s příchodem covidu?**

Snažím se to rozlišovat, ale říkám já zase tolik influencerů přímo nesleduji, nebo je tam mám, ale primárně koukám na stories a dost často tam influenceři mají jedno story za druhým a to mě nebaví. Takže já to přeskakují a potom většinou otvírám už jen stories mých kamarádů. Tudíž bych neřekla, že by mě primárně ovlivňovali. To spíš informace ze Seznamu, Novinek, jak jsem již zmínila na začátku.

Sdíleli tví kamarádi nějaké informace o covidu? Hralo to u tebe nějakou roli?

Ne moc ne. Tohle oni moc nedělej. A jsem za to i ráda že, spíš se radši podívám, co dělají nebo, kde byli. Ale neříkám, občas se to stane. Vlastně ségra tohle dělala hodně.

A co ona například sdílela?

Nevím jestli přímo o covidu, ona toho jede dost. Celkově sdílí různé informace z různých zdrojů. Myslím, že si o tom ani moc nezjišťuje, jestli je to pravdivé nebo ne.

Takže to moc nerozlišuje?

Ne ségra určitě ne. Myslím si to teda, protože když se jí někdo zeptá ať ti o tom něco řekne, tak v podstatě neví vůbec.

Koho nebo co na sociálních sítích považuješ za relevantní zdroj?

Blesk to určitě není (smích). Já nevím asi dost často ty Novinky. Tam mi to přijde většinou dobré. Nejsem teda tak poctivá, že bych si přímo vyhledávala autora článku a zjišťovala si, co to je za novináře a tak. To přiznávám, to nedělám. Dost často čtu ty Novinky. Na Instagramu vlastně sleduji ještě ČT24. To občas vyhledám. Sice nemám televizi, ale dost často koukám i jako celkově na Českou televizi nebo dost často jako... teď už teda spíš tolik ne, ale občas celkově když má ČT nějaký zajímavý pořad, tak na to koukám. ČT24 jsme měli často puštěný v covidu na té televizi, ale primárně když něco hledám, tak je to přes iDnes nebo přes Novinky.

Jaký profil by měl influencer mít, aby byl podle tebe považován za relevantní zdroj?

To bych klidně vystihla jedním slovem a to je autentičnost. To je pro mě strašně důležité. Tak třeba na mě Anna Šulc vůbec nepůsobí. Takové to, že ten člověk fakt přidává to jak vypadá normálně, co dělá nebo, že je v pyžamu, namalovaný nebo jako cokoliv, co je běžné. Není to samozřejmě jenom to. Tam hraje roli i to s kým spolupracuje, jak ta spolupráce vypadá a je podávána lidem. Je to jedna z hodně podstatných věcí, ta autentičnost. Samozřejmě je tam spousta další faktorů jako vybrané spolupráce, četnost těch spoluprácí i jak často přidává příspěvky a stories. Říkám, mě nebaví tam mít sto padesát stories denně. Taky mě baví když je to vtipný (smích).

Čemu bys tedy věřila?

Jak jsem zmiňovala předtím. Říct tu informaci, ale fakt tam dát odkaz, ať si to ten člověk může sám najít a sám si o tom zjistit. To je asi to nejdůležitější. Stejně jako když cituješ v nějaké seminární práci. Tak by to podle mě mělo být i v případě podávání jakýkoliv informací. Obzvláště, když se jedná o závažné téma. Odkaz jde dát, jak do stories, tak do příspěvku. To by tam za mě určitě nemělo chybět.

Kdybychom to měli shrnout – od koho preferuješ informace (převážně v dobách krize)? Řekla bys, že od influencerů, nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Asi nejčastěji Seznam. Ráno se probudím a není to, že bych hned šla na Instagram, ale většinou si pustím Seznam. Primárně se podívám, jestli mi nepřišel nějaký mail, protože mi to svítí vpravo nahoře a pod tím je hned ten svátek, abych mohla někomu popřát k svátku. Pod jsou už ty události, to co se událo přes noc. To jsem dělala i v covidu dost často, že tam to člověk hned viděl, to co se stalo. Je tam vlastně to nejdůležitější, co se stalo a pak až teprve jsem šla na Instagram a informace tady od těchto lidí jsem se dozvíдалa až zpětně, nebo už jsem o tom věděla z Novinek nebo iDnesu.

Participant C (23 let)

Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?

Dřív jsem velmi četl internetový mutace médií. Například zpravodajství Český televize, ČT24, mám předplacený profil na Deníku N, ale tam teď již moc nechodím a Seznam zprávy. Ale říkám, dřív to bylo hodně ČT24, Seznam zprávy, Deník N a poslední dobou jedu nejvíc Twitter. Převážně kvůli tomu, že tam jsou prostě takový nejvíc trefné názory, je to nejrychlejší a sleduji tam hodně novinářů a veřejně známých osobností.

Televizi nebo noviny?

Všechno dřív. Občas jsem si koupil třeba papírovou verzi Deníku N a jinak papírový noviny asi moc ne. Televizi výjimečně vzhledem k tomu, že nemáme set top box. Spíš nějaký speciální pořady typu Fokus Václava Moravce..

Mohl bys shrnout odkud čerpáš zprávy o aktuálním?

V tuto chvíli je to pravděpodobně hodně Facebook, protože na tom Facebooku sleduju právě profily jako Deník N, Seznam zprávy a České televize. To je dané hlavně mojí sociální bublinou, že lidi to hodně sdílejí a většinou se ty věci ke mně nějak dostanou přes zed'. Cíleně, říkám cíleně cca jednou denně projedu ČT24 a dál Twitter. Když se ráno probudím jedu Twitter, večer před spaním jedu Twitter, přes den jedu Twitter. Taková prokrastinační síť.

Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

Jako vyloženě aktivní nejsem asi na žádné, ale nejaktivnější jsem na Instagramu. Na Twitter a Facebooku nejsem vůbec aktivní. Má profilová fotka je stará 4 roky, na Instagramu je asi starší (smích). Kdybych to měl shrnout tak mám účet na Facebooku, Instagramu a Twitteru.

Jak to bylo během různých vln pandemie? Odkud jsou pro tebe bylo nejlepší čerpat informace?

Myslím, že byla minimální změna v pandemii oproti normálnímu období. To znamená ty média, které jsem již zmínil. V pandemii to bylo asi to stejné.

Bylo pro tebe důležité mít informace rychle?

Té rychlosti se nešlo úplně ubránit. Ať si chtěl nebo nechtěl, hlavně zrovna v pandemii, když jsi byla na Facebooku nebo Instagramu, tak to tam na tebe vyskakovalo. Informace typu kolik je nakažených. Tomu se nešlo ubránit. A jestli to pro mě bylo důležité? Tak jako normálně, že bych si vyloženě vyhledával, teda až na ty vrcholy těch jednotlivých vln, to ano. Ráno jsem se vzbudil a byl jsem zvědavý, jestli bude 20 tisíc lidí nakažený nebo kolik.

Jakou roli u tebe hrála ověřitelnost informací?

Já si upřímně moc informace neověřuji. Já tomu celkem věřím. Nebo takhle, já celkem věřím ČT, to asi nejvíc. Když něco opravdu vidím na ČT24, tak jako možná je to chyba, ale necítím úplně potřebu si to ověřovat. Jiná věc je, když si něco přečtu na *Jsem v obraze* nebo *HeyFomo*, což si nečtu, ale když vidím nějaký takovýhle příspěvky, tak tomu jako spíš nevěřím. Celkově, když se nad tím tak zamyslím, tak moc neověřuji.

Pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu přichází z tradičních médií nebo sociálních sítí?

Určitě. Instagramové profily, podle mého názoru fungují na hrozném zjednodušení a zkratkovitosti. Snaží se udělat výcuc nějakých zkrácených a zjednodušených informací pro lidi, kterým se nechce číst dlouhé články, a nebo se nad tím ani nechtějí nijak sami zamyslet. Já bych to obecně moc nedoporučil. Myslím si, že to v lidech vytváří pocit, že rozumí něčemu čemu vůbec nerozumí, že Rusko zaútočí na Ukrajinu a čerpat o tom informace jen z *Jsem v obraze*, kde o tom máš pár vět mi nepřijde úplně okay. Na druhou stranu aspoň lepší něco než vůbec nic.

Pokud se vrátím na začátek pandemie covid-19, jak si obecně přistupoval k těmto informacím?

Co se týče strachu, tak ten jsem z toho neměl. Obecně mě docela vyhovovala výuka z domova, nebo bylo to takový ideální pro studium dvou škol. Víc toho stihneš a tak. Bylo to takový, že jsem ty začátky hodně sledovat, protože pokud bylo 20 000 nakažených, tak to znamenalo, že ještě asi budu nějakou dobu doma. Potom další významná věc, kterou jsem sledovat bylo očkování. Očkovaný jsem, možná i na základě informací, které jsem čerpal. Každopádně třeba už letos na podzim mi přišlo, že už se to moc hrotí a že už informací bylo moc. Chápu, že letos na podzim bylo sice padesát tisíc nakažených, ale pak už jsem byl k tomu apatický. Už mě to ani potom nezajímalo. Cítil jsem se těmi informacemi už celkem dost obklopeně a nepřikládal jsem tomu takovou důležitost.

Jaký máš názor lidí, nebo na tyto již tebou zmíněné profily, který šíří informace o aktuálním dění?

Jak už jsem říkal, já si myslím, že to vytváří zkratky. Tam je ten problém to, že ten člověk je svým určitým druhem média. To znamená, pokud já si tady založím profil XY začnu dělat nějaké info grafiky jako to dělá *Jsem v obraze*, že se budu snažit do osmi slidů shrnout celé dění na Ukrajině, tak se stávám jakoby médiem. S tím rozdílem, že tam není žádná reakce redakce. Není tam žádný editor že jo. Já si tady něco vymyslím nebo vymyslím, víš jak to myslím. Obecně se k tomu stavím docela se skepsí k lidem, co tohle dělají. Upřímně řečeno nedokážu si teď rychle vzpomenout na obsah tohoto typu, který je kvalitní. Víím, že třeba ze světa sleduji nějaké lidi, kteří také vytvářejí podobné věci, jako info grafiky, ale jsou to spíš věci zájmového typu, ne věci typu zprávy. Například je teď trendy téma mental health nebo co se týče životního stylu. Některé ty věci mi přijdou celkem fajn. Každopádně věci typu *Jsem v obraze* mi nepřijdou dobré.

Kdo je podle tebe influencer a jak bys ho definoval?

Člověk, který má pět tisíc followerů a víc. Možná mám trochu špatný odhad (smích). Člověk, který spolupracuje se značkami a velkou část obsahu tvoří reklamy. Propaguje nejrůznější blbosti typu tyčinky a další.

Pokud se budeme bavit o veřejně známých osobnostech a influencerech na sociálních sítích, sleduješ nebo znáš někoho, kdo se zabýval tématem covidu-19?

Jo znám. Já pracuju pro člověka, který se jmenuje Tomáš Nielsen, což je jedna z hlavních postav z věci, která se jmenuje Zdravé fórum. To je iniciativa různých antivaxerů a tak. Bohužel já jsem to zjistil asi až po půl roce, co jsem pro toho člověka pracoval. On je v profesním životě jako fajn. Jak on, tak to fórum to je dennodenně deset příspěvků na téma covid a antivax, popírači a tak. Jinak těch ostatních veřejně známých osobností je hodně. Například Jaroslav Smejkal, ze začátku to byl Petr Ludwig, Prymula.

A když se ještě zamyslíš zpětně, napadá tě nějaký influencer? Mohl bys popsat jeho aktivitu?

Napadá mě ještě Feri. On dával příspěvky s trojúhelníky, tedy vykřičníky (smích). To bylo podle mě jako dost hustá kampaň. Ne tedy kampaň, ale byla to určitá forma sebe prezentace. Jemu přibylo cca půl milionu sledujících, teď kvůli těm jeho aférám to opět kleslo, ale v tom největším vrcholu popularity měl přes milion lidí. To mi teda přijde hustý. Myslím, že snad předčil Leoše Mareše. A pokud seš veřejně činná osoba jako politik, tak toho samozřejmě můžeš lehce využít.

Co sis myslel o tom, když se on postavil do role toho informátora?

Docela jsem to kritizoval nebo byl jsem k tomu opět skepticky. Rozhodně můj primární zdroj nebyl Dominik Feri. Jako ocenil jsem jeho snahu nějakým způsobem komunikovat a dělat přehlednější vládní opatření, které byly chaotické. Neříkám jakoby, že jsem z některých těch jeho postů nečerpal, ale nebyl to pro mě jako zdroj číst jedna, ale vnímal jsem ho teda určitě.

Zapadalo to nebo nezapadá to do jeho konceptu tvorby?

Ano i ne. Takovou věc do té doby nikdy nedělal a zároveň říkám, že pro mě to byla znovu nějaká forma jeho sebe prezentace a potom i kampaně. Nabíral na to lidi, blížily se volby.

Působilo na tebe jeho tvorba věrohodně? Popřípadě co si myslíš, že mohl udělat jinak?

Já jsem byl jedním z těch lidí, který k němu měli celkem neutrální vztah. Nikdy jsem nebyl vyloženě jeho podporovatelem, který ho miloval a tak neutrální to bylo i co se týče informací. Snažil jsem si zachovat nějaký odstup, aby politik jako Dominik Feri, který je člen politické strany a rozumíš tomu, on musí mít nějaké své názory a nějaký svůj účel. Můj názor na to byl, říkám s takovým odstupem, trochu skepse, ale neutrální. Znovu říkám, že pokud tahle aktivita aspoň někomu pomůže, tak proč ne. Ale potom z toho má body člověk, který je politik. Když informuje televize, tak to je televize a ať se toho má body, ale když z toho má body politik, tak nevím.

Myslíš, že influenceri ulehčují nebo naopak komplikují cestu k informacím?

Asi ulehčují. Víš co, pokud budeme považovat za influencera twitterový profil Erika Taberyho nebo Jindřicha Šídla, tak stoprocentně ulehčují cestu k informacím. Říkám, že poslední dobou je pro mě Twitter skoro jako zdroj číslo jedna. Kvůli těm všem výhodám, který jsem řekl. Ale prostě pro mě je furt trochu influencer člověk, který spolupracuje s Aktinem a ten určitě nezjednodušuje cestu k informacím.

V případě, že influencer šíří informace na sociálních sítích – připadá ti, že se jedná o ověřené a relevantní informace (hlavně v kontextu covidu-19)?

Myslím si, že ty informace relevantní budou. Já si nemyslím, že například Kovy nebo Feri lžou, že by to byly falešné informace. To si myslím, že dělají jiný lidi jako Okamura a tak. Teď jako nad rámec otázky. Kovyho nesleduju, trochu vím, co dělá, ale oproti Ferimu, které ho jsem sledovat, nemůžu říct, že Kovyho znám. Víím ale, že dva nebo tři roky zpět takové přehledy o fungování Evropské unie a podobně. A já si pořád říkám, že teda pokud jsem jako člověk, který

o tom neví vůbec nic, tak je to opravdu fajn. Nebo, že něco takového je. Každopádně se to odvíjí od toho, kolik těch znalostí máš.

Vnímáš zpracování informací od influencerů jako ulehčení nebo naopak?

Mě to spíš štve. I televize zpracuje ty informace za tebe. Když chceš vědět něco o Evropském parlamentu, tak když si to přečtu na ČT24, tak bych to měl lepší. Přijde mi, že influencer už ti trochu cpe svůj náhled. Ať jsou to takový ty miniaturní a manipulační věci, že Kovy řekne, že Evropský parlament má úlohu chránit zájmy občanů a dodá: „což je fajn ne?“. A najednou je objektivita pryč.

Koho nebo co na sociálních sítích považuješ za relevantní zdroj? Co by měl influencer nebo profil mít?

Asi by to měl jako být někdo, kdo má nějaký background, kdo má něco za sebou a kdo zároveň když informuje o covidu a fungování, tak nespolupracuje se Zalando.

Kdybys to měl shrnout – od koho preferuješ informace (převážně v dobách krize)? Řekl bys, že od influencerů, nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Furt to stejné. Asi opravdu nejvíc věřím České televizi. I když mám jako výhrady k jejich zpravodajství a tak. Ale jo jako covid, válka na Ukrajině. Ten tok informací ke mně je takový, že já si to spíše vůbec nevyhledávám, ale jsem na tom Facebooku a sleduju tam to ČT24, takže se mi tam přirozeně ukazuje, to co sdílí. To je pro mě asi takové směrodatné. A jestli to potom zpracuje Feri nebo Kovy a udělá z toho prostě nějaký příspěvek, tak to už je pro mě takové doplňkové

.Participantka D (21 let)

Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?

My doma nemáme televizi, takže tento vliv se úplně ruší. Už od začátku covidu trochu bojuji se závislostí na telefonu. To zhruba vypadá tak, že ráno se vzbudím, potom jsem zvyklá si zkontrolovat, kdo mi napíše, občas třeba odepíšu a pak čekám, co mi ten druhý člověk odepíše. Mezitím projíždím Instagram. Plus jsem zvyklá projíždět zprávy. Mám asi 3 nebo 4 weby, kde pravidelně každé ráno sjíždím zprávy. Pak přes den asi nejhorší věc Instagram. Trávím na něm nejvíc času, když tedy nepočítám síť Whatsapp.

Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

Instagram používám rozhodně nejvíc. Poté Whatsapp, Messenger, Snapchat a Bereal. Na Snapchat a Bereal musím minimálně jednou denně. S tím, že když celý den někde jsem, někde běhám, něco zařizuji, tak na tom telefonu nebývám a na sítích vůbec. To mám cca 15 minut denně na telefonu, což je to to ranní projíždění. Jinak když jsem celý den doma, tak jsem naopak schopná na telefonu a na sítích strávit klidně šest hodin. To je asi to nejvyšší číslo. Ale třeba 3 hodiny určitě. No a jinak si sem tam vezmu noviny, ale musím říct, že noviny mi úplně nevyhovují, protože většinou se v nich dozvím něco, co už vím. Zprávy na internetu jsou mnohem rychlejší. Ještě bych mohla rozebrat v jakých jazycích čtu. Řekla bych, že většina médií, které čtu jsou v angličtině. Zkoušela jsem číst ve francouzštině, ale moc daleko to nezašlo (smích). V češtině pozoruji asi max ČT24 na telefonu, nebo sem tam také nějaké články. Plus odebírám časopis Heroin, který je také v češtině a to mi přichází newsletter cca jednou týdně.

Kdybys měla shrnout odkud nebo z jakých médií čerpáte informace o aktuálním dění, tak by to bylo...?

Kdybych měla jmenovat, tak já sleduju hodně informačních influencerů. Z těch českých například Kovy, Jsem v obraze, Respektuju a tak dál. Z těch anglických hrozně moc, třeba

Walter Masterson, ze Slovenska Dominika Rudyová, Refresher kvůli zprávám, dál sleduji Washington Post, Guardian hromadu dalších věcí.

Jestli tomu dobře rozumím, tak se pohybuješ spíš na sociálních sítích než na internetu.

To určitě.

Jak to bylo během různých vln pandemie? Odkud pro tebe bylo nejlepší čerpat informace?

Tehdy to byl Dominik Feri a žlutý vykřičník. To je těžký takhle zpětně se nad tím zamýšlet. Ze začátku jsem hledala na internetu. Mnohem častěji než hledám teď, protože já teda nemám ráda vyhledávání na internetu, protože si nemůžu tak dobře personalizovat ty informace, které se ke mně dostávají. Většinou kvůli tomu covidu jsem hledala jaké nařízení zrovna vycházely a co zrovna platilo a jak se co vyvíjí. Navíc moje mamka je antivaxer, tak jsem sjížděla i spoustu informačních webů právě o covidu a hledala jsem si zdroje, abych s ním mohla debatovat. Zároveň celkově když lidi mluvili o covidu, tak jsem chtěla mít přehled, protože by ta debata pak neměla moc smysl.

Bylo pro tebe důležité mít nové informace rychle?

To v každém případě. To hraje roli pořád. V tom covidu to bylo takové zvláštní i s tím, že jsme byli hodně ochuzení o sociální kontakty. Takže jsem měla pocit, že žiju ve větší sociální bublině než normálně. Pak když jsem se potkávala s kamarádama, tak mě hrozně překvapilo jaké mají názory.

Mohla bys rozvést do jaké míry se ty názory lišily?

To byly většinou jen jemné nuance . Nebylo to tak, že by byli třeba všichni antivaxeři, ale bylo to tak, že někdo odmítal očkování, někomu očkování nevadilo, někomu bylo jedno, někdo by se nenechal naočkovat, kdyby mu to nebránilo v pohybu. Překvapilo mě třeba, že jeden můj kamarád šel vyloženě na takovou tu anti rouška demonstraci a zatkli ho ještě předem, protože měl s sebou nůž. Na jednu stranu to bylo docela komický. Na druhou stranu mě to překvapilo. Řekla bych, že jak jsem šla z toho gymplu a tam ještě covid byl a my všichni jsme řešili maturitu a do toho tohle. Myslím, že jsem čekala, že všichni čteme ty samé věci nebo něco a

ve finále to bylo úplně jinak. Přitom jsme stejná věková skupina. Měli jsme se stejné vzdělání, stejné pozadí a stejně se ty názory hodně polarizovaly i u lidí, kteří jsou obvyčejně nějak liberálně smýšlející nebo dejme tomu víc tím směrem, já nevím jak to nazvat. V České republice to není úplně liberální, ale je to spíš progresivní. Stejně pak měli konzervativnější názory, což mi přišlo zajímavé. Podle mě mělo v tuhle chvíli mnohem větší dopad rodina na názory lidí než že by si to sami zjišťovali.

Čím si myslíš, že to je?

Sdělovací prostředky si ve finále může člověk vybírat sám. A takhle jsem měla pocit že jak na toho člověka působila ta rodina nebo zázemí, tak pak ty názory se podle toho hodně měnily. Myslím, že i na mě to mělo svůj vliv.

Jakou roli u tebe hrála ověřitelnost informací?

Já myslím, že ověřitelnost byla dost problém a pořád je. Ověřitelnost pro mě byla asi nejtěžší, protože já jsem si například našla články, které byly podle mě hodnověrné, ale zároveň potom, když jsem to s někým probírala, tak mi došlo, že tam byly mezery ,ale zároveň se všechny zdroje dají nějakým způsobem zpochybnit. Přijde mi, že tady v tom není reálně empiricky dobrý názor, který je správný. Je to hodně o názorech i lidí, co tomu rozumí jako epidemiologů. Jeden tvrdil to a jinej to. Tak moc promítla ta ideologická rovina, že šla stranou věda. Přijde mi, že tady to vyloženě ukázalo, že ta věda nedává jasné odpovědi. Velkou roli tam hraje jak jí kdo podá.

Pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu přichází z tradičních médií nebo sociálních sítí?

Rozdíl tam určitě je. Pak ono jde i o to, že i ty klasické zdroje mají své sociální sítě.

V čem je to pro tebe lepší čerpat ze sociálních sítí než z internetu?

Zaprvé umožňuje mi to mít hodně zdrojů na jednom místě, personalizovaných, tak jak já je chci a informace jsou zprostředkované rychle a okamžitě. Další věc je, že ty příspěvky jsou

krátké. Sice musím říct, že nejsem úplně pro to, aby se zkracovali informace, protože to zavádí, ale zároveň, když je to dobře odvedené, když člověk má nějakou žurnalistickou zkušenost a pak ty věci kvůli, kterým by si člověk musel přečíst článek jsou zkrácené do dvou vět a to co ho zaujme víc na to se může odkázat zase jinam a dočíst si to jinde. Takže tohle to je další věc. Řekla bych, že i mám problém s tím udržet pozornost u nějakého tradičnějšího média a nevím, jestli je to tím, že jsme zvyklí na sociální sítě nebo jestli se naše pozornost časem zkrátila.

Máš nějaký příklad?

Tedy pro mě, jak jsem řekla, že ty informace jsou na sociálních sítích kratší, tak já chci být informovaná, ale zároveň když čtu nějaké dlouhé články, které jsou ze všech možných oblastí například ekonomiky, vývoje, technologií, což je důležité znát, tak to jsou témata, které mě tolik nezaujmu a i když o nich chci vědět, tak je pro mě těžké se prolouskat celý dlouhý článek. Naopak když mi to někdo stáhne do pár slov, tak jsem schopná se toho trochu chytit a mám o tom alespoň nějaké povědomí.

Kdo je podle tebe influencer? Jak bys ho definovala?

Influencer je člověk, který se snaží nějakým způsobem formovat názory ostatních lidí.

Ještě k tomu jen doplním, že odborná literatura definuje influencery jako uživatele sociálních sítí, kteří si během svého působení vytvořili širokou komunitu lidí sdílející společné hodnoty, nemusí se jednat přímo o celebrity, ale i o běžné uživatele, kteří si vysoký počet sledujících zasloužili svou tvorbou.

Jaký máš názor na lidi typu influenceři, kteří šíří informace například o covidu-19 nebo dalších krizových situacích?

To je dost těžký, protože jsou různé druhy influencerů. Já věřím, že jsou lidé, kteří to dělají dobře nebo se snaží. Asi se nedá ani říct ani podle názoru, protože žádné názory nejsou špatné. Takhle bych to asi označila. Zároveň já třeba sleduji i influencery, s jejichž politickými náhledami úplně nesouhlasím, protože si myslím, že i to je důležité vidět. Myslím, že jsou lidé, kteří to dělají správně, nebo ze správných důvodů když chtějí sdělit určitý názor a myslí si, že ta daná věc je důležitá a chtějí ji předat. Poté jsou lidé, kteří na tom vydělávají, občas toho

zneužívají, většinou dost nepokrytě a nepříjemnými způsoby, který jsou podle mě v rozporu s etickými zásadám a na ty nemám moc dobrý názor.

A sleduješ nebo znáš někoho, kdo se zabýval tématem covidu?

Já mám pocit, že se tím jednu dobu zabývali všichni. Nedalo se tomu moc vyhnout. Primárně jako vyloženě, kdo se zabýval tím covidem byl Feri. Ale zároveň to bylo opravdu všude.

Takže ses cítila být obklopena tématem covidu-19?

V zásadě jsem v tom byla neustále.

Kdo byl podle tebe nejlepší informační zdroj na sociálních sítí o covidu-19?

Jak říkám, já jsem sociální sítě kvůli covidu moc neprojížděla. Tam jsem spoléhala spíš na internet, protože tam jsem naopak chtěla mít ty delší zdroje. Z těch zkrácených se toho dalo málo co vyčíst. Navíc byly hodně polarizované. Každý člověk na to měl hodně silný názor a bez ohledu na to, jestli se vůbec zajímal o politiku předtím nebo o celkové dění. Takže sociální sítě za mě nic, kromě asi právě toho informačního kanálu, že jsem jenom chtěla vědět, kdy a jaké nařízení platí.

Mohla bys vyjmenovat konkrétní informační kanály, které jsi zaregistrovala nebo je přímo sleduješ?

To byly většinou internetový stránky. Například i doktoři a imunologové, kteří se vyjadřovali k tématu. Snažila jsem se číst i věci o autismu. Většinou jsem se snažila jít, co nejbliž k primárnímu zdroji, k lidem, kteří prováděli daný výzkum a podobně. Pak jsem zkoumala jejich pozadí, jak moc jsou politicky ovlivnění v tom, co z toho výzkumu vzešlo a tak podobně. A co se týče vakcíny, tak tam zase jsem sledovala pozadí těch organizací, jak moc Pfizer a tak dále do toho vrazili peněz, kde to vyráběli a tak. Ale nemůžu říct, že bych to brala z jednoho primárního zdroje, to ne. Spíš jsem fakt sama snažila. Pro mě byl hrozně nepříjemné, že všechny informace procházely nějakým filtrem, přes nějakého člověka, který je nějak zaonačil.

Proto jsem na to byla ke konci dost alergická a snažila se najít věci bez emocí, které rozhodně nemohly jít přes nikoho.

Ty jsi sama zmínila mnoho lidí, kteří o covidu-19 u nás informovali. Z těch influencerů to byl například Feri, Kovy, Anna Šulc, Petr Ludwig. Máš něco, co bys k nim řekla?

K Dominiku Ferimu bych se radši v tuto chvíli raději nevyjadřovala (smích). Musím ale objektivně říct, že ta informovanost byla skvělá, stejně jako ten původní nápad. Bylo to hodně potřeba a myslím, že bylo skvělé, že se toho chopil, ať už je to jakýkoliv člověk. Annu Šulc jsem také zaregistrovala, konkrétně její kampaň. Bylo to nešikovný, ale předtím jsem ji nesledovala, takže nechci soudit. Co se týče Kovyho. U něj si myslím, že se hodně snaží informace podávat trochu nezávislé, ale na druhou stranu je tam hodně znát postoj a i v tomhle se to projevovalo. Jak říkám, vždy tam byl nějaký ten názor. Snad možná kromě toho Dominika Feriho, který vyloženě jenom nechával projít nařízení. I když odpovídal na komentáře pod příspěvky, které byly drsné. To mě přivádí na to, že během covidu jsem začala pročítat komentáře, protože tam bylo asi nejlépe vidět, jakým způsobem lidi uvažují a byly tam vidět obě dvě hodně na sebe naštvané strany.

Jaký máš názor na to, když se influencer staví do role informátora? Přísluší mu to či naopak?

Já bych nehodnotila, jestli jim to přísluší nebo nepřísluší. Tam jde spíš o to, že když člověk nechce být ovlivněn někým nebo nějakým názorem, tak toho člověka nemusí sledovat. Já myslím, že těch influencerů je tak moc, že člověk si může hodně najít toho, co podporuje jeho názory, co je mu blízké a příjemné poslouchat a nebo, co od toho očekává. Prostě lidi s tímhle umí pracovat, i kdyby jenom intuitivně. Já to vidím na svojí babičce, která říká, že neumí pracovat s Instagramem, ale sleduje lidi, které jí jsou blízcí a něco jí dávají. A že někdo si sleduje výtvarný věci a někdo zase influencers, protože je zajímavá, co ten daný člověk chce říct, tak prostě ten člověk to říká a to jestli má audience, to už je na těch lidech.

Myslíš, že by influenceři měli využívat svého vlivu v událostech tohoto typu?

Já myslím, že to je docela nebezpečná myšlenka, protože měli by vliv využívat oni jako soukromé osoby, nebo by je měl využívat stát nebo nějaká třetí komerční strana. To využití je

dost složitý. A myslím, že dokud ty lidi fungují sami za sebe, tak je to nejbezpečnější jak to může být. Připadá mi, že svůj vliv využívají přirozeně nebo automaticky, v tom smyslu, že když máš nějaký názor, tak se snažíš o něm přesvědčit i ostatní. To je myslím celkem přirozené a čím větší vliv máš, tím více se ho snažíš využít pro sebe, nebo k tomu, abys přesvědčil lidi o své pravdě, ale v nějakém větším měřítku, že by využíval tvůj vliv někdo jiný. To už mi přijde nepříjemné. Nebo kdyby se spřáhli třeba za jedním cílem, to mi nepříjde dobré. Influenceři mohou mít hodnotu jedině ve chvíli, kdy každý z nich je sám za sebe a obhájí své názory, ať už jsou jakékoliv.

V případě, že influencer šíří informace na sociálních sítích – připadá ti, že se jedná o ověřené a relevantní informace (hlavně v kontextu covidu-19)?

Během covidu mi nepřišel věrohodný vůbec nikdo (smích). To byla vážně zvláštní doba, taková... trošku anarchie mi to přišlo, kdy pravda neexistovala. Existovaly jenom názory. Věrohodnost. Já říkám, na začátku jsem třeba věřila pár lidem nebo zdrojům a pak už to bylo horší. Já vím, že je to přesně cíl dezinformačních webů, ale přestala jsem věřit všemu a to mi přijde opravdu špatné, protože dezinformační weby nás tímto připravují o svobodu. Je to nehezké, ale povedlo se jim to. Obzvláště během toho covidu velmi dobře a nikdo nevěřil už vůbec ničemu. Takže věrohodnost... já bych řekla, že třeba právě u věci jako žlutý vykřičník, tak tam nebyl moc prostor pro relevantnost a prostě se to dělo. Konstatování faktů. Tohle nařízení se teď změnilo, tak to je, vyšlo to ze sněmovny. Člověk si to mohl ověřit a jako to bylo asi tak jediné. Jinak všechno jsem brala hodně s rezervou a svůj názor jsem si vybuodovala skrz věci, kterými si popravdě nejsem úplně jistá. Takže můj názor na covid je s něčím si fakt nejsem jistá.

Ty jsi předtím zmínila, že jsi sledovala nějaké doktory a epidemiology. Tak to mě jen zajímá, jestli to v té ověřitelnosti a relevantnosti u tebe také hraje roli?

Já asi věřím tomu, že čím blíže jde člověk ke zdroji, tím pravdivější informace bude.

Jak na tebe působí lidé, co mají autoritu nebo titul?

Plášť na mě úplně nepůsobí. Tam jde spíš o to, že se tou danou věcí zabývali. Mě docela štvalo, že se k tomu měl tendenci vyjadřovat každý pediatr, který prošel kolem. Bílý plášť jsou furt lidé, kteří o té dané oblasti vědí nejvíc, což já celkem odmítám takové ty názory, že doktoři jsou neomylní a pořád ještě sdělovali každý svůj názor a každý měl jiný názor. Ale jo, asi jsem ji možná věřila nejvíc. Těžko říct. Furt se to ve mně pralo.

Možná nejrelevantnější zdroje pro mě byly ty, které začaly vycházet před covidem. Když jsem si četla například obecné epidemiologické opatření před covidem, jak vypadaly podobné viry předtím a jak se řešily, i očkování. Ono bylo na podobném principu vymyšlené, tak tam jsem hledala. Takže jsem hledal fakt staré zdroje, což normálně člověk nedělá. Tam tam mi to přišlo... asi jsem tomu věřila nejvíc.

Jaký profil by měl influencer mít, aby byl podle tebe považován za relevantní zdroj?

To je těžký. Asi záleží na dané věci, o které chci být informovaná. Kdyby to měly být zprávy ze světa, tak bych chtěla, aby to byl pokud možno žurnalista. Ale zároveň jsou lidé, kteří k tomu mají mnohem větší dispozice, i když žurnalistiku nikdy nedělali. To je těžké.

Stáhni to na covid-19. Jaký by měl být influencer, aby mohl být považován za důvěryhodný a relevantní zdroj?

Být co nejbliž k problému. Co se týče délky zprávy, tak asi jsou pro mě věrohodnější články, ve kterých se dopátrám odkud braly informace neboli jejich zdroje. Také potřebuji vědět politické zaměření toho člověka. Takže kdybych popisovala ideální zdroj, tak by to byl člověk, který je nezájatý, nejlépe má nějaký multikulturní zázemí a pokud možno se neřadí k žádné menšině, což už jenom to je asi neproveditelné. Dál člověk, který má blízko problémů, to jsem říkala. A člověk, který je zvyklý ověřovat.

Kdybychom to měli nějak shrnout – od koho preferuješ informace (převážně v dobách krize)? Od influencerů nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Není krize jako krize. Během covidu jsem se vracela k delším formátům. A co se týče Ukrajiny, tak tam jsem spíše více spoléhala na influencery, kteří tam jsou, z Ruska nebo z Ukrajiny. Každopádně elektronické zdroje, tištěné jsou moc pomalé.

Možná takhle jak jsem to všechno řekla to může vyznít, že mám hrozně negativní postoj k médiím. Ale tak to není. Myslím si, že jsou to hrozně užitečné nástroje. Hlavně protože nás dělají svobodnější, doufám. A jinak mám média ráda už jenom kvůli tomu, že je to volnočasová aktivita.

Média jako sociální sítě nebo média jako zprávy?

I zprávy. Oboje.

Obecně kdybys měla shrnout svůj postoj k informacím, které se o covidu šířily na sociálních sítích?

Ten je docela negativní. Nemyslím si, že by tam byly dohromady dvě informace, který byly pravdivé. Nebo možná ano, ale není to dobře rozpoznatelné.

Participantka E (24 let)

Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?

Snažím se koukat na zprávy poměrně pravidelně. Na Instagramu mám BBC a CNN, takže koukám na zahraniční noviny převážně na sociálních sítích. Potom z těch českých koukám na Seznam každý den. To čtu opravdu hodně. Občas se snažím koukat i na Události na ČT 1. Nekoukám na Primu ani na Novu, to mi přijde jako odpad (smích). Občas koukám na ČT 24 i třeba na Otázky Václava Moravce. To spíš z donucení (smích), protože přítel to miluje. Kdybych to shrnula, tak se snažím koukat na Události cca dvakrát týdně, nestíhám to každý

den a dál hodně čtu Seznam, BBC a CNN. Z těch mediálních nosičů tedy telefon, počítač a televize.

Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

Asi nejčastěji používám Instagram. Tam právě sleduju i tyto již zmíněné média. Na počítači mám otevřený Facebook. To je tím, že nemám ráda psaní zpráv na telefonu, takže si otevřu na Facebooku chat. Je to tedy hlavně kvůli messengeru, ne že jsem vyloženě na té sociální síti. Zprávy z něj ale spíš nečerpám. Já si moc neprojízdim zeď, že bych scrollovala. Mám tam jen otevřený chaty a přes ně si píšu s lidmi.

Jak to bylo během různých vln pandemie? Odkud pro tebe bylo nejlepší čerpat informace?

Já sama to pak v jednu chvíli musela stopnout, protože už jsem fakt onlinu měla dost. Dokonce mi začaly i vadit zprávy od lidí. Pořád jsme si o tom se všemi psali, ale teď už se to naštěstí opět uklidnilo. Nejvíc jsem ale čerpala asi ze Seznamu. V jednom okamžiku jsem se snažila zprávám vyhybat. Už mě štvaly restrikce a štvalo mě o tom pořád slyšet. Přišlo mi, že zprávy jenom vyvolávaly paniku, ale samozřejmě to znám i z druhé strany, kdy známí pracovali v nemocnici a vím, že to muselo být náročné. Každopádně jsem to už potom vypínala. Když se začalo říkat něco o covidu, tak jsem to přepínala.

A teď konkrétně, když se zaměříme na začátek pandemie. Bylo pro tebe důležité mít informace rychle?

Ze začátku jsem vlastně koukala na Dominika Feriho, dokud tedy neodešel z poslanecké sněmovny. To byl můj jediný hlavní zdroj informací o tom co se děje, jaké jsou teď aktuální pravidla. Teď když si na to vzpomínám, tak ho opravdu považuji za můj hlavní zdroj v začátcích. Pak jak přestal, protože odešel z poslanecké sněmovny a přestal sdílet informace na Instagramu, tak jsem ho úplně přestala sledovat a dívám se spíš na Seznamu. Tam, tedy nevím jestli to tam mají doteď, ale předtím to tam měly hezky přehledně jako počet nakažených a tak. Spíš jsem to aktivně vyhledávala sama jako například, kdy můžu přejíždět z okresu do okresu, ale ke konci už jsem se tomu spíš vyhýbala.

Ty jsi tady zmínila Dominika Feriho. Myslíš že bys mohla popsat jeho aktivitu? Co dělal a jak to na tebe působilo?

On byl na Instagramu a tam měl žluté příspěvky s vykřičníky. Každý den tam dával, co se děje, protože se to strašně rychle měnilo. Všechno ty informace od vlády byly strašně nekonzistentní, nebo právě každý den byly jiná pravidla a člověk se na to nemohl připravit dopředu. Takže mě to strašně pomáhalo. Opravdu si myslím, že on udělal pro lidi v tomto ohledu hodně. Informace, co člověk potřeboval vědět, tak se jen stačilo podívat na Instagram a tam to hned bylo, což byl hrozný benefit. Potom když odešel z sněmovny, tak mi přišlo a vlastně ani nevím čím to bylo, ale najednou jsem to přestala sledovat. Už jsem opravdu nejezdila nikam z domu, všechno jsem měla online a už mi bylo jedno, že jsou nějaké pravidla a nebo jsem se to dozvíдалa později. Ztratila kontakt úplně s vládou. Pak mi přišlo, že už jsem se ty informace nedozvíдалa, nebo už to šlo úplně mimo mě, že nějaká pravidla jsou nebo nejsou.

Mohla bys popsat, kdo je podle tebe influencer? Jak bys ho jako definovala?

Asi bych ho definovala jako osobu, která se snaží být nějakým způsobem aktivní na sociálních sítích a má pocit, že někoho ovlivňuje. Je někdo, koho lidi sledují a často je to tak, že ty lidi toho člověka sledují ne protože by měl ten vliv, ale protože je to třeba bizár. Jako instagramový modelky a tak. Takže teda nevím no, ale tohle slovo má pro mě dost negativní konotaci.

Odborná literatura definuje influencery jako uživatele sociálních sítí, kteří si během svého působení vytvořili širokou komunitu lidí sdílející společné hodnoty, nemusí se jednat přímo o celebrity, ale i o běžné uživatele, kteří si vysoký počet sledujících zasloužili svou tvorbou.

Ale třeba jako ani o Dominiku Ferim bych, že je to influencer. Mě to přijde, že to jsou opravdu lidé, kterým je třeba devatenáct a mají Instagram a tam mají sto tisíc sledujících a přijdou si že mají hrozný vliv. O Dominikovi Ferim bych spíš řekla, že to jako je exposlanec než influencer. Přijde mi, že se ten samotný pojem úplně přetransformoval.

Jak se cítíš ohledně toho když se nějaký influencer staví do role informátora? Přísluší mu to či naopak?

Myslím si, že když to dělá někdo dobře, tak se to dá srovnat s investigativním novinářem. Když někdo dělá dobře informační činnost, tak proč ne. Tak mě to nevadí vůbec. I kdyby to byli lidi, o kterých si myslím bůh ví co na první dobrou a začali by pak prostě produkovat kvalitní obsah, tak mi to vlastně nevadí.

A zaregistrovala jsi ještě někoho, kdo by se mimo Dominika Feriho na sociální síti zabýval tématem covid-19?

Vím ještě o Aničce Šulcové, že měla průser s tím ministerstvem. To vypadalo, že to je reklama na Babiše. Jinak DVTV občas sleduji. Poté zahraniční média. No to je asi všechno.

Co se obecně myslíš o lidech a influencerech, kteří šíří informace o aktuálním dění na sociálních sítích?

Jako mně to nevadí, ale já nemám ráda třeba zprávy typu... že vím že jsem i na to jednou zareagovala, což já jako na Instagramu nejsem aktivní tímto způsobem, jsem tam jenom pasivní. A právě jsem sledovala jednu stránku, ale teď mi vypadlo, jak se jmenovala. Vím, že je to taková česká zpravodajská služba. Pro mladý lidi... jo už vím *Refresh*. Oni tam přidali fotku ze Staromáku, že tam je strašně lidí. Ona je tedy slovenská stránka tuším. A vždy tu byla nějaká nacionalita mezi námi a Slováky. Samozřejmě jako mně to nevadí, moji výborní kamarádi jsou Slováci. Teď ale zpátky. Když to byl covid nejvíce vyhrocený, tak tam přidali fotku ze Staromáku, že je tam strašně lidí a nikdo nemá roušky. To je zpráva, která má akorát šířit nenávist mezi lidmi. Taková zpráva ti nic řekne, protože těm Slovákům to může být úplně jedno. A ještě to byla fotka, kde oni tam zrovna v té době dali Mariánský sloup a tam na té fotce nebyl, tudíž ta fotka byla zcela očividně fake. To mě tak naštvalo, že jsem na to zareagovala, jestli si dělají srandu, že to je jen šíření nenávisti mezi lidmi. Tohle mi extrémně vadí, když třeba i ty zprávy jako Události a tak, jsou jenom pro to, aby strašily lidi, aby pobuřovaly nebo vzbuzovaly nějaký emoce. To mi hrozně vadí a přepínám to. V tom okamžiku pro mě *Refresh* skončil. Já jsem jim tam nepsala žádný hate, jen ať si to ověří. Ale když je to jen, že opravdu informují a nesnaží se být za každou cenu vzbuzovat emoce, být jako bulvár,

tak mi to nevadí. To jsem s tím jako v pohodě. Nevadí mi, když se normální lidi snaží dělat novinářinu. Asi to ale má nějaké opodstatnění, proč se žurnalistika studuje pět let.

Zmínila jsi Annu Šulc, Feriho a Kovyho. Připadá ti, že informování společnosti zapadá do jejich tvorby?

Já Annu Šulc moc nesledovala jinak. Tohle jsem zaznamenala na DVTV, protože oni je tam po té kauze pozvali. Jinak jako asi ne. Když děláš reklamy na kabelky a šampony, tak nevím jestli se hodí pak najednou začít dělat kampaň pro ministerstvo. To pak taky samozřejmě vypadá, že si tě Babiš najal. Na druhou stranu třeba to ty influenceři neodhadli. Já kdybych byla v jejich kůži a bylo by mi kolik jim. Já přesně nevím kolik jí je, ale vypadala v té době, že je kolem 19 a to si říkám, že už mohla mít trochu rozum. Dokážu si představit sama sebe na střední, že by mi to asi nedocvaklo, že bych nedomyslela, jak to bude působit na lidi. Nemyslím si, že by byla špatný člověk kvůli tomu nebo něco, že by bylo potřeba ji takto hrotit, jak se hrotila kvůli tomu. Asi jí to úplně nepřísluší dělat tohle, ale tak to asi neodhadla.

Jaký profil by podle tebe influencer měl mít, aby mohl být považován za relevantní a důvěryhodný zdroj?

Měl by si vždy ověřovat informace z více zdrojů. Měl by sledovat relevantní zdroje a ne, že si někdo přečte něco na Instagramu a hned z toho udělá zprávu. Máme tady ČTK a když berou informace odsud nebo z těch zahraničních zdrojů. To mi přijde třeba fajn. Kdyby si četli BBC, CNN a takový velký, opravdu ověřený zahraniční média, tak pak asi není problém něco sdílet. Ale jakmile někdo přesdílí něco, protože mu to přišlo do zprávy a zdá se mu to důvěryhodný, tak si myslím, že to není úplně v pohodě. Tyto lidi by měli brát informace z relevantních zdrojů a nejlépe si je ještě nějak ověřovat.

A v kontextu Feriho, protože toho jsi sledovala. Řekla bys, že on na to působil věrohodně nebo měl udělat něco jinak?

On byl představitel politické strany, což si myslím, že mělo velký vliv. On v tu dobu, kdy mu to nejvíc frčelo, než se tedy přišlo na ty jeho průsery, tak on i tím měl vliv. Vybuodoval si svojí stránku na tom, že šířil pravdivý informace o covidu a lidem to přišlo užitečný, tak si myslím,

že měl velký vliv na to i třeba zkreslit výsledky voleb, tak jak se jim to hodilo do krámu. Tam je určitě potřeba si na to dávat pozor. Nejsou to komunisti, abych se tam nějak extrémně bála něčeho, ale i tak je to politická strana, která má veliký vliv. A on měl v tu dobu velký vliv na lidi. Něco dal na Instagram a taky si mohl věci příkrášlit chtěl, aby mu to hrálo do karet. Je to prostě člen politické strany, tak je potřeba si na to dávat pozor.

K tomu se pojí moje další otázka – řekla bys, že právě tyto influenceři ulehčují nebo naopak komplikují cestu k informacím?

U Feriho bylo fajn, že to měl opravdu z první ruky ze sněmovny. Taky si myslím, že ty příspěvky nezpracovával jen on, že na to měl nějaké lidi, asistenty.. Nabízí se pak otázka, jestli je to práce poslance. Jako poslanec by měl asi mít trochu jinou agendu než informovat. Od toho se tady platíme Českou televizi ze státních peněz. Takže to je možná taková nevýhoda... nebo já to vidím tak, že bylo to fajn, že ty informace byly srozumitelný, přesně to, co lidé potřebovali. Ale na druhou stranu to není jeho agenda a mohl na tom krásně získávat politický body. To vidím jako takové riziko nebo mínus. U jiných influencerů, já jsem jich fakt moc nesledovala, takže nevím.

Kde vidíš rizika v tom, když influenceři sdílí informace?

V ověřenosti informací. Mělo by to být z dobrých zdrojů, což tedy nikdo úplně neověří. Ale zase si myslím, že dneska je taková doba, že kdyby ten člověk vypustil nějakou úplnou blbost, tak se zase na to přijde. I tak to samozřejmě může zkreslovat.

A jaký profil bys považovala za důvěryhodný v době krize podobné covidu-19?

No nechtěla bych, aby právě jenom strašil, aby se snažil vzbuzovat nějaké senzace. Nevím, je takový těžký říct. Obecně jsem nedůvěřivá k východním zdrojům informací, takže kdyby tam z toho bylo jasné, že to je stránka, která třeba právě podporuje ruskou propagaci nebo něco, tak by mi to vadilo. To samé se sociální sítí TikTok. Tu bych si taky nestáhla už jenom z principu. To jsou takové věci, co my už víme že jo, ale pak je tady spousta trollů, kteří se netváří hned na první dobrou. I Dominik Feri mohl bý takový, že na první dobrou neřekne, co si myslí, ale bude to podsouvat lidem pomalu. Takže pro mě je to těžké si to nějak nově definovat. Měl by

působit důvěryhodně, že to je profesionál, že má nějaký zkušenosti, že ví co dělá, ví o čem mluví třeba i byl na těch místech, kde se ty věci řeší a nepsal jenom o něčem random, co se někde dozvěděl. Třeba v rámci té Ukrajiny, tak tam opravdu byl nebo pracuje s lidma, které tam byli.

Takže bys za důvěryhodný profil považovala spíš osobu než nějakou mediální organizaci?

Kdyby to byla nějaká zkušená televize, tak bych tomu asi věřila. I když si opět uvědomuji docela rizika v tomto případě. Ale u České televize mám pocit, že ji docela důvěřuji i když vím, že také měly nějaké průsery. Minimálně však ale mají povinnost dávat každé politické straně, která je ve sněmovně prostor vyjádřit se při politických debatách, což mi přijde jako taková transparentní činnost. Myslím si, že by si úplně nedovolily třeba jedné straně nadřezovat vůči jiné. Pak bych důvěřovala zahraničním velkým zpravodajským médiím. Vždycky je to tak, že ty velké instituce samozřejmě mohou zkreslovat nebo může tam být ředitel, který je nevyhovující, ale asi i z toho institucionálního bych jim věřila.

Když se ještě vrátíme k sociálním sítím – pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu-19 přichází z tradičních médií nebo sociálních sítí?

Seznam sleduji na internetu, ale na Instagramu už ne, takže úplně nevím. Vždycky jsem tak, jak na Seznamu i ČT24, projela kolik se nakazilo za den a tak. A dál já moc nesleduji influencers, tudíž moc nevím, jak například oni informovali o covidu. Jediného toho Dominika Feriho. Tam byl ten rozdíl, že to bylo okamžitě, stručně a jasně daný. V těch zprávách oni to taky samozřejmě shrnou, ale je tam prostě kolik lidí umřelo, jak je to v nemocnicích a tak a to mě pak už úplně ubíjelo. Na to jsem už nemohla ani koukat, protože to bylo jenom, že se člověk podíval na zprávy a měl pocit, že se máme zavřít doma na další dva roky.

Kdybys měla shrnout, i přesto, že tolik influencerů zabývajících se tématem covid nesleduješ. Řekla bys, že šíří relevantní a ověřené informace?

Nevím, jestli mi to právě přijde jako objektivní informace. Tím, že tam právě není ta struktura, není tam kontrolní rada nebo nějaký orgán, který by to kontroloval, tak nevím jestli se dá posuzovat kvalita informací, co šíří. Z toho logického hlediska bych měla být důvěřivější k těm

klasickým médiím, ale zase na druhou stranu si myslím, že člověka i dost racionálně ovlivňují emoce a motivace. Ve finále tedy nevím, jestli jsem důvěřivější k médiím nebo se nechávám ovládat právě spíš tou nevědomou motivací. Nebo víš jak jako by to myslím? Něco vidím na Instagramu a mnohem víc mě to zaujme. Mnohem víc si to zapamatuji než ve zprávách. Třeba kdybych tomu objektivně měla věřit víc.

Sociální sítě mají v tomto obrovskou sílu. K lidem, které sleduješ si velmi lehce můžeš vytvořit vztah.

Přesně. Třeba typický příklad. Vávra, český programátor, co vytvořil Mafii 3 a on je extrémní pravičák. Mě je to jedno, ale některým lidem to vadí. On je takový, že by se nemělo cenzurovat nic, ani opravdu dezinformace a tak. Ze začátku přesně jsem si říkala, že je zajímavý, že vypadá, že je i chytrý a že toho má spoustu za sebou. Začala jsem ho sledovat na Facebooku a přišlo mi to ze začátku v pohodě, ale teď když na to koukám zpětně po půl roce a říkám si, že to je úplný nonsense, co on tam občas přidá, že to je jako šílený. Takový už extremismus. To je tedy například ta osobnost, že ze začátku mě možná nějak jako ovlivňoval, ale teď už na to mám trochu jiný náhled.

To je potom druhá otázka – jestli by veřejně známé osobnosti a influenceři měli vyjadřovat svůj pohled na politiku nebo i jejich politickou příslušnost.

Chtěla bych říct, že mi to nevadí, ale třeba jsem měla hrozně ráda nebo mám ráda písničky od Nohavici. A vím, že on měl nějaký průšvih, že dostal ocenění od Putina a teď se začátkem války se toho odmítl vzdát. A to zase nemůžu říct, že mi nevadí. Chtěla bych být liberální a říct, že mi to nevadí, ale jako někde uvnitř mi to vadí. To samý třeba Jágr. Byl se Zemanem a s Babišem v Číně si domlouvat nějaké kšefty. To mi taky vadí. Sice ho obdivuju, ale vadí mi to. Úplně na ty lidi potom změním názor a ne vědomě, fakt je nechci nějak odsuzovat, je to prostě každého věc v co věří, ať si každé věří v co chce, ale jako člověku mi to vadí.

Ty se s tím člověkem identifikuješ. Ale zase si myslím, že u toho Jágra to bylo, že on se opravdu snaží zachránit Kladno a dělá všechno, co může. Nebo tak si to vysvětluju. Můžu si nějak racionálně říkat, že BBC a CNN mají ověřené informace, ale pak mě stejně více ovlivní nějaký influencer a ani o tom vlastně nevím.

Kdybys to měla shrnout, tak od koho preferuješ informace (převážně v dobách krize) – řekla bys, že od influencerů, nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Třeba jako příklad čemu věřím je DVTV. Je to zase možná nějaká démonologie, ale ty lidi tam se to snaží dělat poctivě. Za mě tedy spíš čerpám z těch tradičních medií. Ať si každý říká, co chce, ať sleduje koho chce, ale mělo by to mít nějaké hranice. Nemělo by se tady šířit, že válka je v pohodě, protože není. To by asi mělo být nějak cenzurované, ale jinak ať si každý šíří to v co věří. Pořád si ale myslím, že tradiční média by se měly držet nějakých hodnot a měli by být nad tím vším a ne, že někdo si tady něco vymyslí a oni to pak dál rozšíří.

Respondentka F (21 let)

Můžeš mi v pár větách popsat své mediální návyky? Jak vypadá tvůj běžný den a jakou roli v něm hrají různá média?

Já téměř každý ráno co vstanu, tak první věc, co udělám je, že se podívám na Seznam na zprávy, což je i můj hlavní zdroj informací, který přijímám. Potom v průběhu dne ještě přijímám informace ze stránek francouzského Le Figura, abych to měla trošku i z evropského pohledu, jak se třeba na určitý druh situace dívají jinde. To je asi tak nějak všechno. Potom ještě večer občas koukám na zprávy v televizi, ale upřímně jsou tak strašně negativní, že mi přijde efektivnější, když si vyberu informace, které potřebuji já sama, jako na tom Seznamu a to co nechci číst, nečtu.

Jaké sociální sítě používáš nejčastěji?

Facebook, pak i Instagram. Tam sleduji například ČT24.

Jak to bylo během různých vln pandemie? Odkud pro tebe bylo nejlepší čerpat informace?

Zase asi na tom Seznamu. Když byl ten začátek, tak já jsem zprávy sledovala hodně. Bylo to fakt každý den až úplně nezdravý, protože jak to bylo nové, nikdo nevěděl vůbec, co se děje.

Prostě jsem se snažila získat, co nejvíce informací a potom jsem to zase sledovala také z pohledu Francie. Takže opět to Le Figaro. Potom se koukám samozřejmě na zprávy v televizi a tak. Potom už samozřejmě to opadalo, protože mě to spíš štvalo a už jsem z toho byla otrávená z toho kolik každý den přibývalo případů, takže jsem potom na zprávy už ani moc nekoukala. Spíš mě to znervoznovalo než mi to přinášelo nějaké pozitiva.

A teď hlavně v tom začátku – bylo pro tebe důležité mít informace rychle?

Ano rychle a na tom Seznamu se dalo vyhledat úplně všechno.

Jakou roli hrála ověřitelnost informací?

No věřila jsem tomu, protože to bylo nejjednodušší, nejrychlejší a nejlépe dostupný. Každý den nové informace, takže jsem ani neměla potřebu shánět nebo ověřovat informace jinde. Prostě jsem tomu věřila.

Pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu-19 přichází z tradičních médií nebo sociálních sítí?

To bych neřekla, akorát že jsem třeba na ně rychleji narazila, když to bylo na sociálních sítích než jako, že bych si vyloženě musela vyhledávat nebo otvírat Seznam. To jako bylo asi rychlejší spíš na těch sociálních sítích.

A kdybys měla říct, kdo je podle tebe influencer, nějak ho definovat. Tak jak bys ho definovala?

Odborná literatura definuje influencery jako uživatele sociálních sítí, kteří si během svého působení vytvořili širokou komunitu lidí sdílející společné hodnoty, nemusí se jednat přímo o celebrity, ale i o běžné uživatele, kteří si vysoký počet sledující zasloužili svou tvorbou.

Jako už docela dlouho sleduju *Jsem v obraze* na Instagramu. Profil, který je jako úplně suprový, přehledný a teďka je tam právě i hodně informací. Potom hodně sleduju Kovyho a ten je také úplně super. Všechny informace shrne, srovná tam nějaké pro a proti a ten mi přijde jako hodně

v obraze a právě je mladý. Lidi k němu tíhnou a ty informace, které podával, tak si myslím, že byly ověřované. Rozhodně bych mu věřila víc než třeba Aničce Šulcový. Potom jsem sledovala ještě Dominika Feriho. U něj se mi líbilo, že vždy vybíral důležité informace a vždy měl v příspěvku na Instagramu pod žlutým vykřičníkem vybraný a shrnuté informace o tom, co se zrovna děje. To za mě bylo super, protože když byly ty jednotlivé opatření a omezení, tak se v tom člověk ztrácel. On byl asi jeden jedinej relevantní zdroj, který to tak hezky přehledně shrnul. Na jeho profilu jsem byla téměř pořád.

Myslíš, že tvojí důvěryhodnost vůči němu ovlivnilo jeho postavení poslance?

Ano, myslím si, že určitě. Teď jsou ale dvě stránky. Možná to dělal proto, aby pomohl lidem a nebo naopak kvůli nahnání nějakých bodů jeho politické kariéry. To můžeme polemizovat. Na druhou stranu jsem ho měla opravdu velmi ráda, protože mi přijde, že je to přesně takový ten mladý člověk, který brání konečně ty mladý. Sice mi nepříjde, že bych pocítovala nějaké extra změny, ale měla jsem pocit, že když je tam ten mladý člověk, tak přijde nějaká změna a vkládala jsem do něj naději.

Když už se ještě vrátíme ke Kovymu, shrnula bys jeho aktivitu na téma covid-19?

Tak rozhodně tam srovnával to očkování, jestli pro nebo proti. To řešili vlastně všichni, jestli je to dobře nebo to není dobře, takže informace ohledně toho. Potom i myslím, že například také srovnával čísla jednotlivých případů celosvětově a podobně.

A do jaké míry ses cítila tímto tématem z jeho strany obklopená?

Vůbec nemůžu říct, že by to bylo nepříjemné. Právě mi to přišlo, že tam nedával informace každý den, že když už je tam dával, tak tam bylo třeba víc informací najednou a bylo to takový lepší než když ti to každý den člověk podsouvá pod nos a každý den ti ty informace sděluje, ty negativní standardně.

Když jsi již předtím zmínila Annu Šulc, ona se také na svém profilu zabývala tématem covid-19. Mohla bys v pár větách shrnout její aktivitu?

No třeba u ní jsem ten pocit měla, že posouvala očkování, což asi bylo dané tím, že za to byla placena, nebo kdo ví, ale tam mi to třeba přišlo už fakt hodně hodně přitažený. V porovnání s tím Kovym například. Myslím, že by si na to měl každý udělat svůj názor sám a zjišťovat si informace také sám.

Jaký máš názor na to, když se influencer staví do role informátora? Přísluší mu to, či naopak?

Tak asi záleží zase. Kdyby se k tomu vůbec nevyjádřili, tak by to byla asi škoda, protože přece jenom mají velký dosah. Aničku Šulcovou sleduje okolo 900 tisíc lidí. Takže jako by byla škoda toho nevyužít, když máš potenciál oslovit tolik lidí. Ale jako, aby se 23leté holka vyjadřovala k tomu, jestli je očkování dobře nebo ne z pohledu medicíny mi přijde trošku nevím no... Možná jenom můj názor, ale myslím si, že jsou tady od toho jako jiní. Spíš bych věřila nějakým doktorům nebo někomu relevantnější než je Anička Šulcová.

Připadalo ti, že to zapadá do konceptu jejich tvorby?

Ne to vůbec, hlavně u Aničky Šulcové. Na jejím profilu prezentuje plavky v Tezenis a pak najednou očkovací kampaň. U Kovyho třeba jo, protože jak říkám, on se teď věnuje i válce na Ukrajině a obecně věcem, co se dějou, tudíž u něho si myslím, že to zapadá. On se věnuje obecně tomu, co se děje tady i ve světě. K němu mi to tedy sedí a nepřijde mi, že by nějak vybočoval.

Co si myslíš, že například Anička Šulcová mohla udělat jinak, aby to na tebe působilo více věrohodně?

Já si myslím, že by bylo lepší, kdyby nedělala nic. Kdyby se k tomu třeba vyjádřila a řekla svůj názor jednou a nerozjížděla očkovací kampaň. Nevím, přišlo mi to takové nemístné, ale jakodiví, co za tím je. Já ji jako nechci soudit, ale přijde mi to, že to nemusela dělat.

Řekla bys, že influenceři ulehčují, nebo naopak komplikují cestu k informacím?

Určitě ulehčují. Je dobré, že většina influencerů uvádí zdroje nebo odkazy na nějaké informace a my si je pak můžeme rozkliknout nebo dohledat. Na druhou stranu, co si potom z toho člověk vezme už je jeho věc, ale rozhodně když tam dávají odkaz, tak asi spíš ulehčují než, že by to dělali těžší.

Kdybys měla říct, koho nebo co na sociální síti považuješ za relevantní a důvěryhodné, co bys uvedla?

Určitě to jsou nějakí doktoři nebo osoby, který se v tom oboru pohybují. Jejich názor bych rozhodně brala jako relevantní. Dál nějakí influenceři nebo i profily jako ČT24 nebo i ty francouzské média. Aby člověk nebyl uzavřen jenom na tu svojí zemi, aby se trošku dostal i do toho zahraničí, protože kdyby to byl nějaký fake, tak se to alespoň dozví, že v jiných státech to tak není a není tam ten covid. Takže určitě jako nebýt uzavřený jenom na to, co je tady, ale i čerpat ze zahraničních zdrojů. To pro mě byla hlavně již zmiňovaná Francie, ale i jsem sledovala nějaké anglické stránky. To už bylo v menším množství.

Pozoruješ nějaký rozdíl mezi informacemi, které o covidu-19 přichází z tradičních médií, sociálních sítí, influencerů či nějakých autorit? Změnilo se něco s příchodem covidu-19?

Těžko říct, protože některé osoby jsem předtím nevyhledávala, nebo mě nezajímalo, co říká Adam Vojtěch nebo Válek. Poté začala pandemie a samozřejmě se to změnilo. Začala jsem vnímat tu situaci, co se bude dít, jaká opatření a celkově i jejich obor. Tudíž to nemohu úplně moc porovnat před a po.

A jaký profil by měl podle tebe influencer mít, aby byl považován za relevantní a důvěryhodný?

To je dobrá otázka. Určitě by tam měl být vždy odkaz na zdroj, aby bylo jasné, z čeho čerpal, nebo, aby jsme si to sami mohli rozkliknout. Podle mě je nejlepší když například sám shrne, co se z toho daného zdroje dozvěděl, aby to bylo nějak se sumarizované, potom ti tam dal odkaz, aby když se s tím chtěl zaobírat trošku víc, tak aby sis o tom mohl přečíst něco více. Ať

už z toho jednoho zdroje nebo z toho jiného zdroje. Každopádně by tam vždy mělo být nějaké shrnutí toho nejdůležitějšího a potom už je na lidech, jestli to budou dál šířit nebo ne.

Od koho preferuješ informace (převážně v dobách krize) – řekla bys, že od influencerů, nebo z tradičních mediálních zdrojů?

Z obojího. Přece jenom ty profily na Instagramu jsou spíše pro tu mladší generaci lidí. Jsou tam lidé v mém věku, kteří se těmito tématy zabývají a to je to pro mě kolikrát lidštější než si číst zprávy na Seznamu. Na druhou stranu, to co je na Seznamu zase víme, kdo vlastní takže to je zas jiné téma transparentnosti a důvěryhodnosti. Musím tak tedy říct, že z obojího. Seznam je zase pro mě jednodušší. Opravdu každé ráno, co vstanu, tak na to kliknu a hned tam všechno vidím než prostě projíždět vyloženě ČT 24 na Instagramu. Je to víc kroků jako otevřít si tu aplikaci a tak. Seznam je v tomhle za mě jednodušší. Pak když v průběhu dne se něco děje, tak se na ČT24 naopak podívám. Když vidím, že se jako něco děje a řeší to tam. To se podívám, ale asi prostě z obojího. Neřekla bych, že z jednoho víc nebo míň. Existují dobré profily jako to již zmiňované *Jsem v obraze* i ten Kovy.

Předplácíš si nějaký online deník?

Ne.

Tady jsi na to už narážela – hraje pro tebe roli když je deník soukromý nebo veřejnoprávní?

Já jsem tady spíš nerážela na jednu jednu osobu, která prostě mi leze krkem. Každopádně já tady nebudu říkat, že tyto média jsou nějakým způsobem ovlivňovány. Doufám, že ne, možná možná jsem naivní. Je jasné, že trošku skepse tam je, ale furt věřím tomu, že snad právě tou možností ověření či srovnání s jinými státy, ověření čísel a podobně. Můžu to porovnávat, jestli to, co se tady říká opravdu souhlasí, s tím co se děje například ve Francii nebo někde jinde. To je za mě určitá kontrola toho, jestli fakt tady máme ty informace, které se opravdu dějí. Skepse tam je.

Poslední otázka – co si myslíš o influencerech na sociálních sítích a jejich vystupování jako informování?

Myslím, že kdyby se nevyjadřovali k určitým situacím, tak na ně lidi budou nadávat, že se k těm situacím nevyjadřují, protože mají určitý počet sledujících a mají potřebný dosah na ty lidi. Takže si myslím, že by se k těm věcem měli vyjadřovat, ale rozhodně v nějaké míře. Například vyjádřit svůj názor, ale nevnučovat ho a třeba odkázat na nějaký média nebo odkaz. Myslím si, že když to člověk vnucuje, tak akorát ze sebe ve výsledku dělá hloupého člověka, protože on sám tomu přece nerozumí. Kolik lidí se tady orientuje na epidemii? Málo lidí. Jako například mám kamaráda, který studuje imunologii. Potom chápu, že má nějaký svůj názor a беру to v potaz. Jeho názor bych tak třeba brala v potaz, ale když se k tomu vyjadřuje člověk, který se vůbec v tom oboru nijak neangažuje, tak by se k tomu podle mého názoru spíš vyjadřovat neměl.